Restricții privind succesiunile - norme speciale

Belgia

1 Legea statului membru prevede norme speciale care, din cauza destinației economice, familiale sau sociale ale anumitor bunuri imobile, ale anumitor întreprinderi sau ale altor categorii speciale de bunuri situate în acest stat membru, impune anumite restricții privind succesiunile sau care afectează succesiunile în ceea ce privește acele bunuri?

Articolul 745*quater* din Codul civil (*Code civil*) stabilește norme speciale pentru cazul în care proprietatea asupra unui anumit bun este partajată între descendenții persoanei decedate care primesc nuda proprietate și soțul supraviețuitor care primește uzufructul.

În principiu, soțul supraviețuitor sau unul dintre titularii nudei proprietăți poate solicita conversia totală sau parțială a uzufructului, adică o parte poate achiziționa nuda proprietate sau uzufructul de la cealaltă parte.

Cu toate acestea, anumite bunuri sunt excluse de la această regulă:

Conversia uzufructului poate fi refuzată de instanța de dreptul familiei (*tribunal de la famille*) dacă aceasta poate prejudicia în mod grav interesele unei întreprinderi sau activități profesionale.

Acordul soțului supraviețuitor sau al partenerului/partenerei juridic(e) este necesar în cazul în care bunul imobil și mobilierul aferent au fost utilizate, la data la care s-a deschis succesiunea, drept locuință principală a familiei.

Articolul 745*octies* din Codul civil prevede o protecție similară, în beneficiul partenerului (partenerei) juridic(e), în ceea ce privește un bun imobil care a fost utilizat ca reședința comună a familiei și pentru mobilierul aferent.

În plus, articolul 915*bis* din Codul civil prevede o rezervă succesorală în ceea ce privește o parte a patrimoniului în beneficiul soțului supraviețuitor și stabilește, în toate cazurile, că această rezervă succesorală trebuie să includă cel puțin bunul imobil care a fost utilizat ca locuință principală a familiei și mobila aferentă.

Atunci când întreaga succesiune sau o parte din aceasta constă într-o exploatație agricolă, moștenitorii în linie directă descendentă pot prelua, pe baza unei evaluări, bunurile mobile și imobile care constituie exploatația agricolă [articolul 1 alineatul (1) din Legea din 29 august 1988 privind normele de succesiune în ceea ce privește exploatațiile agricole, în vederea promovării continuității acestora (*loi du 29 août 1988 relative au régime successoral des exploitations agricoles en vue d'en promouvoir la continuité*)].

Dacă întreaga succesiune sau o parte din aceasta nu constă într-o exploatație agricolă dar, în schimb, este constituită din bunuri imobile care făceau parte din exploatația agricolă a persoanei decedate și dacă unul dintre moștenitorii în linie directă descendentă utilizează în prezent aceste bunuri în propria exploatație agricolă, acesta poate prelua, de asemenea, bunurile respective, pe baza unei evaluări, sub rezerva dispozițiilor din Codul civil care stabilesc drepturile soțului supraviețuitor și ale partenerului/partenerei juridic(e) supraviețuitor (supraviețuitoare) [articolul 1 alineatul (3) din Legea din 29 august 1988].

În sfârșit, articolul 4 din Legea din 16 mai 1900 privind normele de succesiune pentru moștenirile de dimensiuni mici (*loi du 16 mai 1900 sur le régime successoral des petits héritages*) prevede că atunci când întreaga succesiune sau o parte din aceasta constă în bunuri imobile pentru care întregul „venit cadastral” (venitul noțional din chirie) nu depășește 1 565 EUR (articolul 1 din lege), fără a se aduce atingere drepturilor conferite soțului supraviețuitor prin articolul 1446 din Codul civil, fiecare dintre moștenitorii în linie directă și, după caz, soțul supraviețuitor care nu este divorțat sau separat legal de persoana decedată pot prelua, pe baza unei evaluări, fie locuința ocupată la momentul decesului de către persoana decedată, soțul/soția sa sau unul dintre descendenții săi și mobilierul aferent sau casa, mobila și terenul pe care ocupantul casei le-a utilizat personal în numele său, echipamentele agricole și animalele utilizate pentru cultivare sau bunurile, materiile prime, echipamentele profesionale și alte accesorii utilizate la scară comercială, la scară mică sau la nivel industrial.

2 În temeiul legii statului membru, aceste norme speciale se aplică succesiunii în ceea ce privește bunurile menționate anterior indiferent de legea aplicabilă succesiunii?

Aceste dispoziții sunt obligatorii, însă legislația nu prevede în mod expres dacă acestea ar trebui aplicate indiferent de legea aplicabilă.

3 În temeiul legii statului membru, există proceduri speciale pentru a garanta respectarea normelor speciale menționate anterior?

Există mai multe proceduri pentru garantarea acestor drepturi:

Aprobarea unei cereri de conversie a uzufructului de către instanța de dreptul familiei: instanța de dreptul familiei poate fie să refuze conversia uzufructului și alocarea dreptului de proprietate integral, dacă acest lucru poate prejudicia grav interesele unei întreprinderi sau ale unei activități profesionale sau poate aproba cererea, dacă acest lucru este considerat echitabil având în vedere circumstanțele specifice ale cauzei [articolul 745*quater* alineatul (2) din Codul civil].

Preluarea unei exploatații agricole: în cazul în care partea interesată sau unul dintre creditorii acesteia depune această cerere, instanța de dreptul familiei dispune efectuarea unei evaluări. Instanța poate, în acest scop, să desemneze unul sau mai mulți experți [articolul 4 alineatul (1) din Legea din 29 august 1988 – o ordine a preferinței este prevăzută la articolul 3]. În cazul în care metoda de preluare este contestată sau dacă una dintre părțile interesate refuză să își dea consimțământul sau nu este prezentă, instanța de dreptul familiei citează părțile interesate sau reprezentanții legali ai acestora cu cel puțin 15 zile în prealabil. La data stabilită, părțile interesate se întâlnesc în cadrul unei reuniuni prezidate de judecătorul care le-a citat. Reuniunea va continua chiar dacă una sau mai multe dintre părțile interesate absentează. Dacă este cazul, judecătorul care prezidează reuniunea desemnează un notar pentru a înlocui părțile absente, pentru a primi cotele care le revin și pentru descărcarea de gestiune în legătură cu respectivele cote. Onorariile notariale care se percep sunt plătite de părțile reprezentate de notar. Instanța soluționează litigiile și dispune ca părțile să se adreseze, în scopul semnării actului, notarului desemnat de acestea sau notarului numit de instanță, în cazul în care părțile nu reușesc să cadă de acord cu privire la alegerea unui notar [articolul 4 alineatul (3) din Legea din 29 august 1988]. Cu excepția unui motiv serios recunoscut ca fiind valabil în prealabil de către instanța de dreptul familiei, persoana care preia bunurile imobile nu le poate vinde pe o perioadă de 10 ani de la semnarea actului de preluare [articolul 6 alineatul (1) din Legea din 29 august 1988].

Preluarea moștenirilor de mici dimensiuni: procedura este în mare măsură aceeași ca în cazul preluării unei exploatații agricole [articolul 4 alineatele (3) și (5) din Legea din 16 mai 1900]. Singura diferență este perioada în care bunurile preluate nu pot fi vândute, cu excepția unui motiv serios recunoscut ca fiind valabil în prealabil de către instanța de dreptul familiei, perioadă care în acest caz este de cinci ani de la semnarea actului de preluare (articolul 5 din Legea din 16 mai 1900).

Ultima actualizare: 27/08/2019

Versiunea în limba naţională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea naţională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.